

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae. In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-
clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-
phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De iniustitia ducu[m] & principu[m] terrae, atque alio[rum]
magistratuu[m]. Cap. 25

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

sapientiam & ne excidatis: qui enim custodierint iustitiam, iuste iudicabuntur. Si quidem delectamini sedibus & sceptris, d' reges populi, diligite sapientiam, vt in perpetuum regnetis: Diligite lumen sapientiæ omnes qui præfistis populis. Reges enim sunt, vt seruiant domino. Sed ob nostra peccata deus in furore suo posuit super nos reges, qui veluti idolum Bel forinsecus sunt ærei, intrinsecus autem lutei. Quæ aliquando in sua indignatione à nobis auferre, & ab iniquis regibus nos liberare dignetur idem omnipotēs.

¶ De iniustitia ducum: & principum terræ aliorumq; magistratuum. Cap. XXV.

§.eo. §. 7
§.ca.4. §.8.
§.c.24. §.11
§.c.24. §.1
& §.c.26. §.3
§.c.36. §.6
§.c.32. §.14
§.c.24. §.1
§.c.18. §.2
& §.c.23. §.
I. & §.ca.27.
§.9.
§.c.24. §.3.
§.c.24. §.2
& §.eo. §.7.
§.c.19. §.19
§.c.24. §.5
& §.eo. §.7
§.c.24. §.3.
§.c.20. §.3.
§.c.23. in fi.
& §.c.19. §.2
I. ca.28. §.8.

D cum & reliquorum principū est non solum iusto bello defendere sibi commissos, prout dux belli olim ascendebat cōtra Chananeū, sed etiam scire & exercere iustum iudiciū: Semper quidem principes ea, quæ digna sunt principe, cogitare debēt. Sunt em̄ ministri dei, quæ gladium portāt vindices in iram dei qui male agit: Sunt quoq; missi ad vindictā malefactorū & laudem bonorū. Quos deus cōstituit nō ad effundēdum sanguinem innoxiiū, aut ad vlciscēdum seipos, sed ad vltionē inimicorū dei & proximi, & vt omnia cum virtute agāt. Nam vidēs Simeon Iohānem filiū suum quod fortis plij vir esset, posuit eum ducem virtutū vniuersarū. Quamobrem in Birgitta describitur: Dux est ille qui regis exercitum informat ad plium, qui timorem & fiduciam in deo habet sicut Iosue, qui vtilitatem domini, nō propriam quærit vt Ioab qui zelum legis & proximi commodum diligit, vt Iudas Machabeus. Talis dux est similis vnicorni, qui in fronte habet cornu acutū, & sub cornu lapidē pretiosum, id est cor virile, & dei charitatem.

I § Sed nostri potius cæcorum quàm morum sunt duces. Nam nūc manus principum & magistratū, solet esse prima in trāsgressione. Hinc Birgitta vltcrius ait: Duces sunt similes hedis lasciuus, quia nō pro deo, nec pro anima, sed pro carne pugnat. Imō plerūq; sunt tyranni in subditos, hostes in ciues, latrones in exteros, sacrilegi in ecclesias: itē incestuosi, adulteri, lusores, potatores, & vt breuiter dicā, summa malorū. De quibus scribitur: Satrapæ, magistratus & iudices, duces, tyranni & optimates, & cæteri qui sunt in potestate cōstituti, ac vniuersi principes regionū notius ecclesiæ, cōueniūt ad adorādum idolū seu statuā aureā quam constituit Nabuchodonosor rex. Et alibi de eis dicitur: Facti sunt principes quasi assumentes terminū, super quos deus quasi aquam effundet iram suam. Prophetia modo videtur adimpleta, quod pene omnes declinant, fraudulenterq; ambulant principes Christianitatis, qui in medio illius sunt quasi lupi rapientes prædam ad effundendum sanguinem & ad perdendas animas & auare seducta lucra, & ad expilanda sacra, prout iam quorūdam principū temeritate, multa templa locaq; religiosa medullitus excoriantur. Leo quippe rugiens, & vrsus esuriens est princeps impius sup populū pauperem, duxq; indigens prudētia multos opprimit per calumniam.

II § De modernis deniq; principibus in Birgitta vltcrius legit: Frequenter principes & indignatiōe sua innocētes interfici iubēt, bona pauperū iniuste vsurpāt, miseris calumniā intolerabilē imponūt: habēt mūdi cupiditatē, vitæ incōtinentiam atq; supbiā. Et infra: Rectores populi plerūq; sunt ambitiosi, cupidi, dolosi, duplicis linguæ, ad spūalia cæci: vendūt iustitiā pro pecunia, diligūt mendaces, audiūt assentatiōes, miseris subditorū nō cōpatiūtur, tēporalia tm̄ exercere laudī ducūt. Spiritualia vero promouere erubescūt, multa præcipiūt quæ ipsi nō faciunt, iustitiam & misericordiā negligunt, crudeliterq; imperant. Iustitia omititur propter bonum priuatum, propter amicitiam vel falsam compassionē, vel timorem: misericordia negligitur propter iram, impatiētiam & rancorem, partialitas fouetur, delicta subditorum affectant prætores, vt emungant pecunias, quasi emendas à delinquentibus, & sic subditorum iniurias amant, vt ditentur. Ecce magistratus hodie solent quærere vtile peculiare, non bonum publicū, gaudent de subditorum malefactis, vt pecuniariam poenā consequantur, nec attendunt quis vel quātum deliquerit, sed quantum quis soluere possit, Per pecuniam omnis

Psal. 101.
Osee. 13.
Daniel. 14.
Eccle. 51

Iudic. 1
Miche. 3
Esaia. 32
Roma. 13
1. Petri. 2
1. Reg. 25.
1. Mach. 15.
4. Bir. 76

1. Esdr. 9
Matt. 15.
Ro. vt §. c. 2
pto.
Daniel. 3
Osee. 5
Hiere. 6.
Ezech. 22

Prou. 28

6. Bir. 25.
8. Bir. 2.

In li. off. cō.
4. circa fi.

DE INIVSTITIA DVCV M, ET PRINCIPVM &c.

u. q. 3. paup. omnis reus etiã capitis à pœnaliberatur, & velut innocens abire finitur. Omnis deniq; noxa, omnis error, omnia maleficia, etiam si horrenda sint, propter quæstum laxant & delent. Nil profecto crudelius, ac rei publicæ inutilius, q̄ ex admittis subditos lucrũ redire ad magistratum: nam inde nutriunt malefactores, & offendunt innocentes, quoniã auaro magistratui expedit multos esse nocentes, ideo non dat operam vt minimum existat malorum.

III § Vnde quot & quãta turbulenta grauamina in curijs principũ, ac eorum qui principibus assistunt potentiorũ aulicorum committunt, loquantur pro se conculcati pupilli, flentes viduæ, egeni prostrati, optimi quicq; accusati & iniuste multati. Ibi horrendæ latrantũ caudicorum voces audiunt, consiliarios scribarumq; iniqua consilia, falsaq; testimonia præbent. Omnia ibi licita esse censentur pro illicito lucro acquirẽdo. Non attendũt quod in paupertate plebis sit ignominia principis: nam principes eorumq; ministri populum assidue expoliant atq; grauant, imponentes ei collectas, quas securas vocat, ab ipsis quasi in pane & vino & pecunia quotidie scilos quadraginta accipiunt. Nullum autem vitium secundum Tullium tetrius est, quàm auaritia, præsertim in principibus & rempublicã gubernantibus. Habere enim quæstui rempublicam non modo turpe est, sed fœleratum & nepharium. Est quoque sacrorum eloquiorum mirabile & verum, qd auaritia omnium sit mater malorum, & maxime quando inhæret animabus iudicum, qui plerunq; muneribus placati iudicia peruertunt. De quibus Christus loquitur, dicẽs: In quo iudicio iudicaueritis, iudicabimini, & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

III § Præterea principes consueuerunt condemnare innocentes, quos nouerint esse soluendos: malitiosos autem inopes relinquũt impunitos: vnde rursus in Birgitta: Bestiæ feroces nocent ouibus, sunt indomiti viri sine charitate, sine lege, sine ratione, ad omnia mala præparati, patientia dei abutentes, in malo obdurati, quorum cupiditas non habet modum, creaturam præferunt creatori: ad præsentia aspirant, futura despiciunt, corporalia diligunt, spiritualia odiunt, sibi ipsis applaudunt, erubescũt corrigere errores suos. De huiusmodi peruersitatibus principum admiratur scriptura, inquit: Quomodo tu deũ, qui iustus est intuere contemnis, qui vocat duces impios, q non accipit perfonas principũ, nec cognouit tyrannum cum disceptaret contra pauperem. Peruersi quoq; principes furca puniri iubent, contra quos iratus dñs ad Moysen ait: Tolle cunctos principes populi & suspende eos in patibulis, vt auertat furor meus ab Israhel, ne eis scilicet ob principum delicta impunita, plagam sustineat.

V § Illi insuper potentes in terra suis venationibus iniquis crudeliter angustant subditos, & in eis verificatur illud Prouerbiũ: Quasi Nemroth robustus venator coram domino, id est, oppressor hominũ qui sunt dei. Et si aliquando eis propter vtilitatem nõ ad voluptatẽ venari licitũ est, hoc tamẽ in syluis & saltibus quis venatio raro fit absq; hominũ iniuria. Nam q videt venationem ad delectationem, videt Christum ad contristandum. Quinimõ qui sua venatiõẽ opprimit pauperem quasi ouem capit Christũ, qui ait: Venator in animo factus est bestia, quia sequitur cõcupiscentias bestijs concessas, hominibus autem prohibitas, ideo delectat cum bestijs, vtpote canibus versari, atq; insequi syluestres bestias. Hinc Hieronymus: Esau venator erat, quoniam peccator erat, & penitus nõ inuenimus in scripturis sanctis sanctum aliquem venatorem, præsertim qui venator permaneret. Eustachius nanq; à venatione, quam in paganismo exercuerat, cessauit, qñ ecclesiæ propugnator effectus est. Sed his nostris locis & temporibus, pauperes sunt pascua diuitum, sicut onager est venatio leonis in eremo, vbi leo insequitur onagram ad deuorandum. Ita cupidi potentes venantur pauperes, eorum bona suis laboribus acquisita rapiendo vel deturpando. Sicut enim semper leo insidiat venationi, sic principes & sui venatores semper student subditos in laqueum damnorum iniicere. Venandi quippe voluntate ac iniuria, qua colonos in venationibus offendunt, non cõtenti, quinetiã post exarationẽ segetum vineaq; aliorumq; frugũ extirpationẽ exiles incolas, q priora damna ab eis vel feris passi sunt, nihilominus

I. c. 26. §. 3 minus ad persoluendū canonē atq; censum angariātur, quibus potius ad restitu-
tionem æstimandorum dānorum de iure sunt obligati.

VI § Atqui id est grauissimum, quod principes libidine vindictæ vel cu-
pidine venandi nitūt occidere, vel exoculare, vel mutilare, vel aliter punire &
grauiter offendere subditos qui tentauerint capere aut vulnerare animalia silue-
stria, quæ de iure naturali omnibus sunt communia. In hoc principes damnabilia
incidunt peccata, neq; excusantur vlla cōsuetudine aut statuto, aut lege, si quam
in capientes feras inique tulerint. Nam ve illis qui condunt leges iniquas, Quo-
circa aduersus illos principes aliquādo veniet venator, de quo infra videbit. Imō
ipsis deus mittet multos venatores qui venabūt eos de omni monte, & de omni
colle, & de cauernis petrae, quia eorū iniquitas nō est occultata ab oculis dei. Qui
innocētes dignetur liberare à laqueo eorūdem venātium.

VII § Cæterum principum negligētia (inquit Augustinus) innocētes tor-
quētur, iniquitate iudicātium damnātur, falsis testimonijs obruantur, scelesti iu-
uenes latrocinātur, impuniti insultāt, probi diuersa atrocitate affligit r, plenus
criminibus sublimat honoribus, virtuosum tenebræ ignobilitatis abscondunt,
Principes nempe verbo nuncupātur defensores fidei, sed facto non probāt. Ni-
mirum in eis verificatur illud Esdræ: Duces populi multa inique gesserūt, & im-
pie egerūt sup omnes immūditias gētium, & polluerūt templū dñi, & cōsumauē-
rūt omnia honorifica eius, & ad nihilū redegerūt. Itē ad Catharinā Senensem ait
dñs: Qui statum domini tenēt, vōto prosperitatis & superbix & p̄sumptionis
cōcutiuntur, se iactātes, proximū vilipendūt, iniuste viuunt in cordis vanitate, in
corporis ac mētis immūditia, in omni deniq; ambitione alijsue defectibus quam-
plurimis, quos omnes lingua humana facile enarrare nequit; ideo misit deus p an-
gelum suū reuocare eos, dicēs: Principes extiterūt, & nō cognoui eos. Sedes nāq;
iuperboꝝ destruxit deus, & sedere fecit mites pro eis.

VIII § De talibus quoq; Birgitta reuelauit Christū dicere: Defensor fidei
trepidat in corde, vacuus est manibus, q̄a trepidat pro scādalo mūdi & amissione
honoris eius: nulla diuina opa facit, sed omnia pro mūdo. Quis ergo tūc defendet
populū meū si ille, q̄ caput esse deberet, timet. Et infra: Si apud sapiētem, s. mun-
danum accusatur hæreticus, tūc nō attēditur, quia charitas dei refriguit tota. Sic
etiam si homicida defertur, impunitus euadit, quia refriguit charitas proximi. Si
vero diceretur, flores habet multos, tūc omnes simul festinarēt; propterea erit
cito quod dicit Paulus: Annihilabo sapiētiā sapiētum & humiliabo: humiles au-
tem exaltabo. Hæc Birgittæ sentētia forte elicitur ex epistola ad Corinthios pri-
ma ibi, scriptum est enim: Perdam sapiētiā sapiētum, & prudētiā prudētū
reprobabo: velut in Esaia dicitur: Peribit sapiētia à sapiētibus eius, & intellectus
prudētium eius abscondetur. Ita in Abdia inquit dominus: Perdam sapientes de
Idumæa, & prudētiā de mōte Esau.

IX § Refert in super Vincētius, q̄ vbiq; appareat, dños temporales esse si-
ne charitate, sine misericordia, sine pietate, sine pace. Quos Dauid increpat di-
cēs: Quid gloriaris in malitia qui potens es iniquitate: Tota die iniustitiam cogi-
tauit lingua tua, sicut nouacula acuta fecisti dolum, dilexisti malitiam super be-
nignitatem, iniquitatem magis q̄ loqui æquitatem: dilexisti omnia verba præci-
pitationis lingua dolosa: propterea deus destruet te in finē, euellet te & emigra-
bit te de tabernaculo tuo. Ad idem Ezechiel inquit: Tu autem prophane, impie
dux Israel, cuius veniet dies in tēpore iniquitatis præfinita: dominus quē humi-
lem subleuauit, sublimem humiliabit.

X § Ob delicta principum non solum ipsi principes puniuntur, quia deus
conquassabit capita in terra multorum. Sed interdū etiam populi eis subditi fla-
gellantur, prout sæpe contigit in veteri testamento: vbi per plures passus patet,
plagas populi malitiæ principum adscribi. Nā pro peccato Sodomitarum par-
uuli eorum, qui beneficio ætatis paterna flagitia nesciebant, cœlesti igne sunt cō-
sumpti. Item pro peccato Amelechitarum non solum paruuli eorum, sed etiam
bruta animalia sunt deleta. Item Dathan & Abyron schismatici cum omni eo-
rum sub-

Su. Silue. vō
venatio: &
Gabien^o in
su. vō resti-
tutio. §. 18.
& 29.
Esaia. 10
Hiere. 16
Psal. 90

20. de ci. dei
2.

3. Esdra. 1

Cath. Scē. c
94.

Osee. 8.
Eccle. 10

2. Birgit. 20

4. Birgit. 23.

1. Corint. 1.
Esaia. 29

Abdie. 1.
Vincēt^o de
fi. mūdi.
Psal. 51

Ezech. 21

Psal. 109.

Gene. 17.
§. c. 1. §. 4 &

§. c. 28. §. 5.
1. Reg. 6

Nume. 16

Infi. de iu.
nat. Tācire-
tus i sum. de
rapina.
§. c. 14. §. 7.
& §. c. 31. §. 5.
§. c. 41. §. 1
§. ca. 28. §. 7.

§. eo. §. 1. &
§. c. 24. §. 2.
infi. & §. eo.
§. 11.
§. ca. 2. §. 4.
& §. c. 45. in
prin.
§. c. 24. §. 1.
infi. §. eo. §.
9.

§. eo. §. 4. &
§. c. 28. §. 8

§. c. 61. §. 12.
§. eo. §. 7. in
fine

§. c. 36. i prin
§. eo. §. 4. i
fi. & §. c. 19.
§. 6. & §. ca.
21. §. 7. & §.
c. 24. §. 6. &
§. eo. §. 11

rum substantia descenderūt ad inferos. Nonnunq̄ etiam peccatis exigentibus in nouo testamento cōstat, subiectos esse punitos propter capita morbosa. Quā obrem formidandū est vehemēter, propinquā nobis esse plagā ob facinora, tum nostratum nostrorū principū: qui modo non sunt executores, sed corruptores iustitiæ, nec zelatores euāgelicæ legis, nec defensores fidei, nec p̄motores virtutū, sed potius raptores ecclesiæ, oppressores viduæ & orphanorū, blasphemī, fornicatores, vanā propriamq̄ gloriā, & nil aliud in hoc seculo quæritates, vt de eis illud diuinum responsum intelligatur: Principes tui infideles, socij latronum & furum, omnes diligunt munera, quibus violatur iustitiā.

Esa. 1. **Michę. 3.** XI § Propterea dominus ad eos inquit: Audite principes Iacob, & duces domus Israel, nunquid non vestrum est scire iudicium? qui odio habetis bonum, & diligitis malum, qui violēter tollitis pelles eorum desuper eis, & carnem eorum desuper ossibus eorum, qui comederunt carnem populi mei, & pellem eorum desuper excoriauerunt, & ossa eorum confregerunt, nequiter egerunt in adinventionibus suis, & si quis non dederit in ore eorum quippiam, sanctificant super eum prælium. Et paulo post: Audite hoc principes & iudices, qui abominamini iudicium, & omnia recta peruertitis, principes in muneribus iudicabant. Propter hoc causa vestri. Syon quasi ager arabitur, & Hierusalem quasi acruus lapidum erit, & mons templi in excelsa sylvarum. Heu ob principum tyrannidem ecclesia censetur percussa vt vidua. Sequitur in Michęa: Qui optimus in eis est, quasi paliurus, & qui rectus, quasi spina de sepi. Item alibi: Væ vobis qui opulenti estis in Syon, quoniam conuertistis in amaritudinem iudicium & fructum iustitiæ in absynthium, qui lætamini in nihili. Item Abacuc: Lacerata est lex, & non peruenit vsque ad finem iudicium: quia impius præualet aduersus iustum, propterea egreditur iudicium peruersum. Quæ quidem iudicij peruersio potissimum proce-

Michę. 6. **Amos. 6.** **Paliur⁹ herba ē asperma & spinosa. Vergi. in Buc. Carduis & spinis surgit paliurus acutis** **Ozee. 7.** **Esa. 28.** **Prouer. 31.** **Prouer. 20.** XII § Verum principes cœperunt furere à vino, quoniam sunt primi inter potatores, qui præ vino & ebrietate errant, ideo nesciunt videntem deum, & ignorant iudicium. Quæ de causa principibus scriptura vnum prohibet, dicens: Noli regibus dare vinum, quia nullum secretum est, vbi regnat ebrietas, ne forte bibant & obliuiscantur iudiciorum: nam quicūq; vino & ebrietate delectatur, nō erit sapiens. Ebrius quidem parum differt à porco, quia vterq; caret ratione, alter natura, alter voluntate, yterq; querit quæ carnis sunt, non quæ spiritus, porcus non potest, ebrius non vult sequi spiritualia.

Apo. 9. **Alia expositio** XIII § Malitiosi insuper rectores populi, secundum Vbertinum designantur per locustas de fumo putei exeuntes in terram: qui subditos multipliciter pungunt & stimulant, ac exeunt de fumo putei, quasi satellites diaboli, cuius opera exercent. Vocantur deniq; locustæ, ad quarum instar alte saliant per superbiam, sed per auaritiam iterum recidunt in terram, cui ore adhærent, cuncta virentia subditorū corrodentes, ac fraude & violentia deuorantes bona aliena. Et data est illis potestas nocendi, sicut habent scorpiones terræ, quia facie & brachijs ad amplexandum expansis apparēt blandi. Bona em̄ proferunt verba, sed cauda retro pungunt, ac nocent, toxicum suū infundēdo. Sub colore nāq; iustitiæ frequenter indebitos fauores aliquibus impendunt, alijs autē, quibus non fauent, grauamina incutiūt, & ita suas iniquas affectiones vtrōq; explent. Et habent loricas ferreas pro sua duritie in subiectos. Hæc est illa bestia quā vidit Eleazar loricatā loricis regis, & erat eminēs sup cæteras bestias. Sequit in Apocalypsi: Et vox alage suæ est sicut vox curruum equorū currentiū in bellum. Nā principes habent duas in se alas, vtpote iustitiā & potentiā quibus ad virtutes volare, & bona opari deberent: quibus tamen ad vitia & opa maligna volant. Et eorum vox, id est, iussio contra subditos, adeo est tumultuosa & turbatiua, ac si aduersus eos dē hostilis exercitus irrueret. Certe subditi sæ penumero grauiora onera sustinere cogunt à domesticis dominis, quā ab exteris inimicis. Habent præterea caudas, id est, adulatores similes scorpionibus, quia aulici blandiunt principibus tanquā Thracones, ac suis detractionibus inficiunt viros absentes, ideo aculei videntur esse in caudis hu-

J. c. 37. §. 5
S. c. 9. §. 3. et
I. c. 28. i. pri.
S. c. 18. §. 1
I. c. 28. §. 2
S. eod. §. 3.
& I. c. §. 15
S. eo. in pri.
S. c. 23. §. 5
S. c. 23. §. 7
S. c. 24. §. 4
S. c. 15. §. 45
& I. c. 38. §. 4
S. c. 19. §. 7 et
S. c. 23. i. pri.
& I. c. 27. §. 12. in fine
S. eod. §. 10
in princ.
S. c. 21. §. 11.
et I. c. 40 § 6
Abacuc. 1
S. c. 22. §. 7.
& I. c. 27. §. 8
S. c. 18 §. 1 et
I. c. 37. §. 3.
I. c. 26. §. 10.
& I. c. 26 §. 4
I. c. 28. §. 4.
in fine
S. c. 18. §. 7.
S. c. 21. §. 5.
& I. eo. §. 14
S. c. 18. §. 6.
& I. ca. 40.
§. 4.
S. eo. §. 10. i
fine. & I. c.
27. §. 4
S. c. 14. §. 10
& I. c. 26 §. 11
I. c. 34. §. 9
S. c. 23. §. 7.
& I. c. 42 §. 5
S. c. 22. §. 11.
& I. c. 27. §. 13. in fine
I. c. 40. §. 2.

§.c.24. §.4
 §.c.14. §.10
 & §.c.70 §.5
 §.ca.17. §.3
 & §.c.30. §.9
 §.ca.12. §.3

dis huiusmodi locustarum, id est adulatorum. Princeps namq; qui libenter audit verba mendacij, omnes ministros habet impios. Quocirca aures principum debent esse simplices, ne callida fraude decipiantur.

Pro. 29
 Hester. 16

§.c.14. §.10
 & §.c.70 §.5

XIII § Rursus in Apocalypsi: Et potestas earum, scilicet locustarum est nocere mē sibus quinq;. Ecce spiritus dei pronosticauit tales locustas, id est principes circa finem quinti ecclesie status esse futuros. Eorum autem potestas est dumtaxat in temporalibus & in presenti seculo, quod designatur per quinq; mē

Apo. 9

§.ca.17. §.3
 & §.c.30. §.9

ses, qm̄ in spiritualibus neminem lædere possunt, præsertim constantem. Nā licet percussor diabolus transcendat ostium domus, deus tamen non finit eū ingredi domos, id est mentes nostras & lædere, tamen si locustæ imperfectos homines qui non habent vigorem illuminatæ fidei, valeant cruciare per formidinem, sed nequaq; occidere, ideo refrenata dicitur eorū potestas. Nam prius dixerat: Et preceptum est illis, ne læderent scēnum terræ, neq; omne viride, neq; omnē arbore, nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis, & datū est illis ne occiderent eos. s. spiritualiter. Dixit namq; dñs ad Satan de Job: Ecce vniuersa quæ habet, in manu tua sunt, tantū in eū ne extendas manū tuam. Reliquā expositionem in sequentibus ponā. Quod hæctentū de principibus est deductū, hoc extēdi potest ad cæteros populi magistratus, qui magis lupos rapaces & prædones ciuitatis agunt. q̄ reipublicæ custodes. Collidet ergo deus duces, & magistratus qui in ecclesia sunt, & reddet cūctis omne malū suum, quod fecerunt.

Exod. 12
 Apo. 9

§.ca.12. §.3

De iniquitate militū & nobiliū, diuitūq; laicorum. Cap. XXVI.

§.c.67. in fi.
 §.ca.42. §.5

Militia instituta est ob iniuriam propulsandam, vel ob vindictam iustā inferendam. Milites vero, induti lorica fidei, debent se induere armatura dei, vt possint stare aduersus astutias diaboli, & aduersus principes mundi, & potestates ac rectores harum tenebrarum contra spiritualia nequitia, non quod milites à se abiciant arma, vel se rei militari penitus subtrahant, sed consilium euangelij sequentes neminem concuriant, neq; calumniam faciant & contenti sint stipendijs suis.

Iob. 1

§.c.21. §.14
 & §.c.53. §.5

I § Summa equidem laus est militis, obedire imperatori mundano, ac intendere vtilitatibus reipublicæ, sed multo beatius militare eo modo quo cælestis imperator noster Christus præcepit. Qualem militiam David, aliq; sancti viri laudabiliter exercuerunt. In quibus autem ius militare consistat, illa in decreto numerantur. Nam militia secularis non culpatur, sed abusus: neq; militare est delictum, sed propter prædam militare peccatum est, vtpote quando quis contra iustitiam arma fert, vt stipendium accipiat. Quippe in militia culpatur nocendi cupiditas, vlciscendi crudelitas, impacata mens, implacabilis animus, feritas bellandi, libido dominandi, & si qua similia. Idcirco quadam prouidentia militibus stipendia sunt constituta, ne dum sumptus quæratur, prædo grassetur, qui enim amplius stipendio quærat, tanquam calumniator & concussor, Iohannis Baptistæ sententia condemnatur.

Hiere. 51

Ro. spe. hu.
 vi. li. i. c. 9
 §.ca.49. §.6
 §.ca.56. §.6
 §.c.18. §.16
 & §.c.48 §.5
 §.eo. §.1

II § Forma autem tenenda in creandis militibus, est Birgittæ reuelata. Quod miles debet promittere se defensurum fidem ecclesie, & eius prælatis obedire in omnibus quæ ad deū spectant, neq; parcere vitæ suæ pro fide & ecclesia dei, vt inimicos dei deprimat, amicos dei defendat, vt viduis & orphanis tribuat auxiliū, & vt honorē dei in oibus augmentet, sic veniret ad veræ militiæ cultum per humilitatē. Sed hodie per superbiā à vera professione militiæ excessum est, nā milites modo contēnunt deum, eligentes toto affectu carnem suā dare & lacere pro laude hominū, sanguinem fundere pro expletione cupiditatis suæ, libenter mori ad mundana ac diabolica & inania verba.

23. q. 1. in sū.
 & c. in fi.
 Tho. opus.
 20. li. 4. c. 10
 Ephe. 6
 Luc. 3

§.c.24. §.4
 De pec. dif.
 §.c. fi.

III § Quocirca Apostolus exhortatur milites, vt nemini dent vllā offensionem, sed in oibus exhibeant se dei ministros per arma iustitiæ à dextris & à sinistris. Vnde rursus de militibus Birgitta inquit: Milites Christi arma portātes, deberent esse parati dare vitā pro iustitia, & effundere sanguinē propter fidē sanctam, indigentes promouēdo ad iustitiā, malosq; deprimere & humiliare, prout prius armigeri arma sumperunt ad vltionē ecclesie & fidei ac ad expugnationē

23. q. 1. c. fi.
 di. 40 añ oīa
 23. q. 1. noli.

§.c.24. §.4
 De pec. dif.
 §.c. fi.

Ius militare, 23. q. 1. militare, & c. q. culpaf. 23. q. 1. militare.

§.eo. i prin.

Luc. 5
 2. Bir. 13. & li
 4. c. 36
 l. penul. ff. q
 bus ex causis
 maio. in glo
 De vitijs mi
 litum.
 Rodo. vbi
 §.c. 10
 2. Coze. 6

§.ca.56. §.6
 §.c.25. i pr.
 & §.c.52. §.11

2. Birgi. 7. 9

I inimi-